

ХОТУГУ КЫЫМ

ССКП Абый оройуоннаабы комитетын уонна
үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы
Советын органа.

Тахсара 1 сыла

№ 44 (44).

АХСЫННЫ БЫ

21

куһа

1953 сыл.

БЭЛЭДИАНИИ ИК

Сылаата 10 харчы

ТИЭТЭЛЛЭЭХ
ТАҕААРЫЫ

ССРС Прокуратуратыгар

Л.П. Берия атын дойдуга капиталы агенын байыгынан, Советскай Государстваны куордалырга туһаайлыбыт ыар буруйдаах дьабыларын тустарынан 1953 сыллаагы бэс ыйын 26 күнүгөр ССРС Министрлэрин Советын илтиннэригитин көрөн баран, ССРС Верховнай Советин Президиума уурбута: Л.П. Берияны ССРС Министрлэрин Советин Председателин Бастагы солбуулааччытын дуоһунаһыттан уонна ССРС Ис дьыалатын министрин дуоһунаһыттан устарга итинэн Берияны суут иинигэр эппиккэ тардарга. ССРС Верховнай Советин Президиумун бэс ыйын 26 күнүгөрү Ийаадын ССРС Верховнай Совета 1953 сыллаагы атырдах ыйын 8 күнүгөр биһаргыһитэ.

Иэ дойдуну тагнарархыт Л. П. Берия дьыалатын сийлэстийлээһин ССРС Прокуратурага бү күнэргэ бүтүрдө.

Байэтин балаһыанньатын туһанан, Берия Советскай Государствага өсгөх саагыбарсыктар тагнарархыт бөлөхтөрүн тэһийбитэ, ол болох атын дойдуга капиталын интэриастарыгар ССРС Коммунистическай партиятын уонна Правительстватын утары Ис дьыала министрстватын киһи уонна олохтоох сирдээһи органнырын туһанар ыар буруйдаах сыйлы тургоруумута, капитализми хаттаан эригэр уонна буржуазия баһылыктааһынын Чедүгөр түһэр сыйлан былаабы быдылыыр уонна советскай рабочай —бааһынай тутугу эһэр удаһынаах хара санаатан толорор тутугар Партия уонна Правительство үрдүлэригитин Ис дьыала министрстватын тургоруорга дьулдуспуга сийлэстийлээһин дахаастанна.

Саагыбарсыктар тагнарараччы бөлөхтөрүн активнай кыттылыахтарынан ИДБНК—ИДБМ органнырыгар сыйдан үгүс сыйлар усталаарыгар ыар буруйдаах дьабылары биһрэг очорууларыгар Берияны кытта сийлэстээх манһык буруйданааччылар буолбуттар: ССРС государственнаа куттал суох буолуутун урукку министр, оттон кэнник биһрэмэбэ ССРС

государственной контртурулун министр—Меркулов В. Н., ССРС ИДБНК управленнеларыттан биһрэдэстэрин урукку начальнигыга, оттон кэнник биһрэмэбэ Грузинскай ССР ис дьыалатын министр — Деканозов В. Г., Грузинскай ССР ис дьыалатын народнай комиссарын урукку солбуулааччы, ол кэннитэн ССРС государственнаа куттал суох буолуутун министрин солбуулааччы, оттон кэнник биһрэмэбэ ССРС ис дьыалатын начальнигыга—Гоглидзе С. А., ССРС ИДБНК управленнеларыттан биһрэдэстэрин урукку начальнигыга, оттон кэнник биһрэмэбэ УССР ис дьыалатын министр—Мехик П. Я. уонна ССРС ИДБМ ордуку улахан суоттаах дьыалалары сийлэстийлэһир чаабын урукку начальнигыга — Влодзимирскай Л. Е.

Үгүс сыйлар усталаарыгар Берия уонна киһи биһр куомуннаахтара байлэрин өсгөхтүү тагнарар дьаһылары олус кистээн уонна саһыаран сыйдыбыттар.

И. В. Сталин өлүтүн кэинэ, реакционнай империалистическай күөстөр Советскай Государстваны утары куордалыаһынаах дьаһылары күүрдүбүттүгөр, Берия байэтин ыар буруйу өгөрор сыйларын, бастаан туран; былаабы-былдыыр-га ИДБМ органнырын туһанынан ситиһэрэг дьулдугар дьаһылары тургэтэргэ кирибит. Ол Иэ дойдуну тагнарархыт дьиннээх сирэһин кылгас көм иһинэн саралы тардарга уонна киһи өсгөхтүү дьаһытын суох очорорго быһарылаах дьаһалы ыларга кыах биһрэдэ.

1953 сыллаагы кулун тутарга ССРС Ис дьыалатын министрэ буолан баран, Берия Ис дьыала министрстватыгар кэккэ салаһар дуоһунастарга саагыбарсыктар бөлөхтөрүн кыттылаахтарын киллэриһи күөскэ ыһтан барбыт. Берия ыар буруйу оло-

рор дьаһалларын толорортоң аккаастаммит ИДБМ иһинэй үлэһиттарин саагыбарсыктар сойуолаабыттар уонна экирэһипттар.

Колхозтар уонна совхозтар хаһаайстыбаларын өрө көтөһөргө, советскай народ олобун илгэтин хаһабага суох үрдэтэн иһэргэ Партия уонна Правительство ылар дуоһунаах дьаһалларын олоххо киллэриһини Берия, колхознай тутугу куордалыыр уонна биһиги дойдубутугар аһыан-үөлүнүн хааччыһыга күчүмүгүдэри үөскөтөр сыйлан, араас ньымадарынан сорубан харгыстаабыт уонна мэйэйдээбит.

Союзнай республикаларга буржуазнай-националистическай сыйлааннар тобохторун күөркэтэр, ССРС народтарын икки ардыларыгар өсөһөнүн уонна атаананыһыны тарзатар, бастаан туран, ССРС народтара удуу нуучча народун кытта добордонууларын үрөйөр тутугар Берия уонна киһи кыттыгастаахтара ыар буруйу очоро дьаһаллары ылыгытара эмнэ дахаастанна.

ССРС иһигэр ханнык да социальнай түрэхтэрэ суох буоланнар, Берия уонна киһи биһр куомуннаахтара саагыбары кыраныһса нөнүө өттүгөри реакционнай империалистическай күөстөр өһүөхтэрэ дьин байлэрин ыар буруйдаах суоттанылары оңорбуттара.

Берия атын дойдуга разведкаларын кытта өсө граждандкай сэрби биһрэмэттигэр сибээһи тутуспуга билгин сийлэстийлээһин дахаастанна. 1919 сыллаахха Берия, Бакуга сыйдан Азербайджанга Англия разведкаларын органнырын хонтурулдааһынарынан дьаһар контрреволюционнай муссоватистскай правительство разведкалары кистэлэг агент дуоһунаһыгар киһрэн тагнарар биһрини оңорбут. 1920 сыллаахха Берия, Грузияга сыйдан, Грузияга Англия разведкатын филиалынан буолааччы меншевистскай охранныкы кытта кистэлэг сибээһи олохтоон эмнэ тагнарар биһрини оңорбут.

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

ССРС Прокуратуратыгар

(Бүтүүтэ. Нинн 1-гү стр. көр).

Огон кэниги сылларга Берия атын дойддулар разведкаларын кытта бэйэтин ыар буруйу оңорот кистэлэг сибээстэһиниги кишилэр ытар үсүбүөннэринэн эргитэн тутуна сыдыбыта уонна кэнэһитэ, ол үсүбүөннэри арыытыттан уонна сөптөөх буруйга тартытыттан ардыга кини бэйэтэ араңачылаабыта силлэстийбэн дакаастанна.

Ийэ дойдуну тагнарнахсыт уонна атын дойддулар разведкаларыгар атылдаммыт үсүбүөн быһытынан дьайан, Берия бэйэтин ыар буруйу оңорот дьайытын устатын тухары, бэйэтин биһр күүмүнаахтарын көмөлөрүнөн, Грузия контрреволюционнай меньшевиктарин - эмиграцияны, атын дойддулар көккө разведкаларын агенарын кытта эмчэ кистэлэһинэн сибээһин тутуспут.

Бэйэтин урукку харана буруйун уонна атын дойддулар госулардыгарын разведкаларын кытта өстөөхтүү сибээстэһинигин олус кистээн уонна сабыран сылдьан, Берия кини Советскай Госулардыга өстөөхтүү хара санаатын толорор суолдугар туора турар уонна кини былааска өтөн киһэрин мэйһидир чыһыннай партиянай уонна советскай үлэһиттэри утары холуннарымын, интриганы, араас провокацияны оңорууну бэйэтин сүрүн ньыматын быһытынан туттубут.

Итиннигэ хара дьайдаах ньымаларынан көмөлөһүнэрэн Закавказьега уонна Грузияга, ол кэнниттэн ССРС ИДЬМ - гэр эһиһэттөөх дуоһунастарга өтөн киһрэн барынан тагнараран бизэрэ сылларыгар былааһы бидьдыар былааны турдуораннар, Берия уонна кини биһр күүмүнаахтара ханнык да сиэрэ уонна сокуоннайа суох быһыылары оңороллорун кэрэйбэккэ тураннар, сөбүдээбэт дьоннорун кытаанахтык дьарыйыттар, Партияны уонна Госулардыны сибээһингэ албынаабыттар.

Берия үрдүкү үлэбэ тахсымын ситпэр уонна кини өстөөх сиратын саралык тардарган хаххааларан туһугар араас хара дьайдаах кубулааттары оңорбута сибээстийбэн дакаастанна. Ол курдук, тагнараран бизэрэ сылларын ситпэр туһугар Берия, бэйэтин биһр күүмүнаахтарын көмөлөрүнөн, хас эмэ сыл устатын тухары Коммунистическай партия уонна Советскай Госуларды

үлүлүчүлөөх деятелэ Серго Орджоникидзе утары, кини салгыны өрө тахсан иһитин уонна өстөөхтүү санаагын олоххо киллэрэрин харгыстыар кининэн көрөн, ыар буруйдаах интригалаах охсубууну ыһыпта сибээстийбэн дакаастанна. Ылпигин дакаастаммытын курдук, Серго Орджоникидзе Берияны политическай өтүүнөн птэрэбэт эйгэ. Серго Орджоникидзе өлбүтүн кэинэ саагыбарсыктар кини көргөннэрин ынырыктык өбүөннээһини салгыны ыһыттар.

Саралык тардыахтара дьэн кутанар дьоннорун саагыбарсыктар террордаан өлөртөөбүт чаччыллара сибээстийбэн эмчэ дакаастанылар. Ол курдук, Берия уонна кини кытыгыастаахтара 1902 сыллаахтан Коммунистическай партия членин, Ф.Э. Дзержинскай баарын саана ВЧК президиумун уонна ОГПУ коллегиятын урукку членин М.С. Кедровы өлөрбүттэр. Берия урукку ыар буруйдарын тустарынан матырыааалар Кедровка баар буолдохтөөхтөрүн саагыбарсыктар сэрбэлдэригэр төрттөөх эбиттэр. Коммунистическай партия уонна Советскай былаас дьыалагыгар бэриһиллээх, чыһыннай кадрдары хара дьайдаахтык ылдыар сылтан саагыбарсыктар террордаан өлөртөөбүт атын чаччыллара эмчэ дакаастанылар.

Советскай Союз оборонаналар дьоруун мөлтөтөрөгө сорунан Берия уонна кини биһр күүмүнаахтара тагнараран бэриһиллээх көккэ дьайыылары оңорбуттарын сибээһинэ дакаастаата.

Саагыбарсыктар бөлөхтөрүн кытылаахтара — буруйданааччылар Меркулов, Деканозов, Кобулов, Гоглидзе, Мехик уонна Владзимирская үгүс сыллар усталарыгар ыар буруйдаах дьайыыны биһрэг оңорууларыгар Берияны кытта сибээстэһэн сылдьаннар, Берия ханнык бабарар ыар буруйдаах соруудахтарын толороннор, кини урукку ыар буруйун кистиригэр уонна сабыраарагар көмөлөһөннөр, госулардыны утары үлөөһүбүтү көккэ саамай ыар буруйу оңорбуттара сибээһинэ матырыаалларын дакаастанна.

Онон, буруйданааччылар Берия, Меркулов, Деканозов, Кобулов, Гоглидзе, Мехик уонна Владзимирская, Ийэ дойдуну тагнараран тураннар, аан дойдутаагы империализм агента

тын быһытынан, советскай народ өбүөннээх өстөөхтөрүн быһытынан дьайыттар дакаастанна.

Берия моральнай өтүүнэ кини бэрт дригичик тагнарар түсүбүтү туоһулуур атын да ыар буруйу оңорбут чаччыллара уонна, ону табынан, Берия ыар буруйдаах түс бэйэтигэр туһалаах дьайыылары уонна былааһынан туһанан сыдыгы быһыылары оңорбут чаччыллара сибээстийбэн эмчэ дакаастанылар.

Сибээстийбэ үгүс ахсааннаах туоһулар көрдөрүүлэринэн уонна дьингээх докумуонтар даннайдарынан саралык тардылланнар буруйданааччылар госулардыны утары көккэ саамай ыар буруйдары оңорбуттарыгар бэйэлэрин буруйдаабынан билиһинлэр.

Ийэ дойдуну тагнарарыгар, антисоветскай саагыбары - тэрийиһигэр, террордуур актлары оңоруулар, граждандаскай сэрбириэмэттэргэр контрреволюционнай муссолатистскай правительство разведкаларын органнарыгар кистэлэг агент дуоһунаһыгар сылдьан рабочай кылааһы уонна рабочай революционнай хамааһыны утары активнайдык охсуспуугар, атыннык эттөөх, РСФСР Холубунай Кодексын 58—1 «б», 58—8, 58—13, 58—11 ыстатыйаларыгар көрүлүбүт буруйдары оңорбуттар буруйданан Берия суукка бэриһиннэр.

Меркулов, Деканозов, Кобулов, Гоглидзе, Мехик уонна Владзимирская Ийэ дойдуну тагнарарыларыгар, террордуур актаны оңорууларыгар уонна саагыбарсыктар контрреволюционнай тагнарарнахсыт бөлөхтөрүгэр кытыгыларыгар, атыннык эттөөх, РСФСР Холубунай Кодексын 58—1 «г», 58—8, 58—11 ыстатыйаларыгар көрүлүбүт буруйдары оңорууларыгар буруйданан суукка бэриһиннэр.

ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйаарар сеп түбэһиннэрэн Берияны, Меркуловы, Деканозовы, Кобуловы, Гоглидзени, Мехик уонна Владзимирскаяны буруйдуур дьыаланы 1934 сыллаагы ахсынны 1-гү күнүнэги Сокуонунан олохтомут бэрээдэһин ССРС Верховнай Суутун Ааллаах Судебай Присутствота көрүөттөөх.

Редактор А. И. ГОГОЛЕВ.